Høyringsutkast til forvaltningsplan

Ænesdalen landskapsvernområde

September 2026

Innhald

Om forvaltningsplanen 3
Kunnskapsgrunnlaget 3
Om kunnskapsgrunnlaget 3
Kort skildring av området 3
Naturverdiar 4
Geologi 4
Naturtypar 5
Artar i verneområdet 7
Landbruk 9
Friluftsliv og reiseliv 10
Forvaltingsutfordringar 12
Forvaltningsplan for Ænesdalen landskapsvernområde 12
§ 2.Formål 12
Forvaltningsmål 12
Strategi 12
Tiltak 14
Retningsliner 17
§ 4.Generelle dispensasjonsreglar 31
§ 5.Forvaltningsplan 31
§ 6.Forvaltningsmynde 31
§ 7.Rådgivande utval 31
§ 8.Iverksetting 32

Om forvaltningsplanen

Merk at sjølve forvaltningsplanen vert eit digitalt verktøy som alle får tilgong til. Mens vi ventar på tilgong til ny løysing ser arbeidsutkastet slik ut. Endeleg utsjånad blir noko anna enn dette dokumentet, men forvaltningsplanen skal innehalde desse elementa:

- Oppdatert kunnskapsgrunnlag
- Forvaltningsmål
- Tiltak (for å nå måla, i prioritert rekkefølgje)
- Retningsliner

Kunnskapsgrunnlaget

Om kunnskapsgrunnlaget

Dette dokumentet er eit resultat av arbeidet med å samle inn relevant informasjon i samband med revidering av forvaltningsplanen for Folgefonna og dei kringliggande landskapsvernområda. All forvaltning av verneområda skal vere kunnskapsbasert, som vi oppsummerer i dette dokumentet som eit vedlegg til forvaltningsplanen. Kunnskapsgrunnlaget er i det meste ført i pennen av Henriette Bye. For meir utdjupande kunnskap om verneområda anbefaler vi boka Folgefonna og fjordbygdene, utgitt i 2011.

Kort skildring av området

Ænesdalen ligg på vestsida av Folgefonnhalvøya og strekkjer seg søraustover opp mot Folgefonna. Æneselva renn sentralt i dalføret og har utløp i Sildafjorden på sørsida av Ænestangen.

Landskapsvernområdet strekkjer seg inn til Hestabotnen, vel eit par hundre meter før vatnet. I lisidene går grensa frå om lag kote 200 inst i dalen opp til litt i overkant av kote 400 i framkant. Totalt er Ænesdalen landskapsvernområde på om lag 3,4 km2.

Dalen er u-forma fram mot Hestabotnen. Etter kvart som dalen vert trongare innover får han v-form. Lengdeprofilen er prega av tersklar og trau, og i eit par av traua ligg det vatn. Opp til marin grense er det store bre-elvavsetjingar, som i dag kan sjåast som terrassar. Kvartærgeologiske former, både frå istida og nyare tid, er rikt representerte. Dei aktive prosessane som føregår i og langs elva er svært instruktive.

Ved stølen Ænessætret er dalbotnen brei og utgjer ei flat elveslette. I denne delen av dalen er det lite fall, og elva renn i store svingar over dalbotnen. Elva renn her gjennom ein flaummarksskog med gråor, sterkt påverka av beiting. Ein del av tidlegare slåttemark kring stølen har vakse til med skog.

Furuskog dekkjer mykje av Ænesdalen. I Taklia ligg eit stort, intakt område som ikkje har spor etter moderne skogsdrift. Der dalen er på sitt breiaste er blåbærfuruskog den

dominerande skogtypen. Furuskogen har noko innblanding av bjørk og rogn. Mange stader på austsida er det hogge mykje eldre skog og planta gran til erstatning for furu. Også nokre tidlegare slåttemarker er tilplanta med gran. Næringsretta skogbruk, med sagbruk og båtbygging har lange tradisjonar i Ænesdalen.

Også vedhogst har vore vanleg, og grunneigarane ynskjer å halde fram med dette.

Skogbiletet, den meanderande elva og dei mektige fjellformasjonane er dei viktigaste landskapstrekka i Ænesdalen. Delar av skogen har i dag stadvis sterkt preg av kulturskog, dvs. skog som er planta med tanke på framtidig hogst. Det er eit langsiktig mål at ein ved framtidig hogst legg vekt på å ta ut framande treslag (gran) og elles prøver å gjenskape mest mogleg naturpreg, og at naturskogen får verte gammal. Fordi alderen på kulturskogen spenner frå hogstklasse I til hogstklasse V, kan dette ta tid dersom eigarane vel å vente eit heilt omløp (70-90 år).

Ved stølen Ænessætret har det inntil for få år sidan vore beitt. Her ligg òg eit par felt med dyrka mark. Fram til stølen er det bygd veg, men både vegen og stølen ligg utanfor grensa for landskapsvernområdet. Ovanfor stølen er det fleire traktorvegar som er etablerte med tanke på skogsdrift.

Kulturminne og kulturlandskap finst i tilknyting til gardar ved fjorden og seteranlegg i Ænesdalen og på Vatnastølen. Ved Ænessetret ligg tufter og åkerreiner som kan vere spor etter busetnad i jernalder og mellomalder. Ænessetret har gamle bygningar som har vore godt haldne.

Æneselva er varig verna mot kraftutbygging. Vassdraget og området har store opplevingskvalitetar med kontrastar frå fjorden til blåisen og frå frodig skog til stupbratte fjell. Tilkomsten er svært god, og området eignar seg difor til mange aktivitetar knytte til friluftsliv og rekreasjon.

Naturverdiar

Geologi

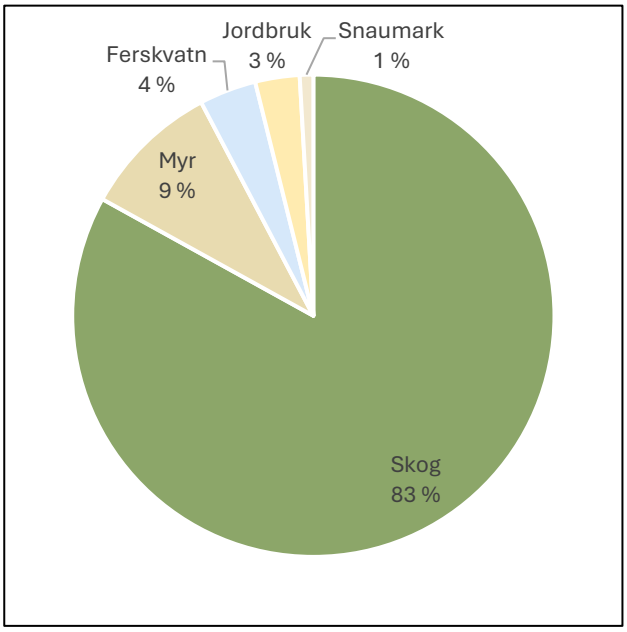
I nasjonal samanheng er Folgefonnhalvøya særleg interessant frå ein geologisk ståstad. Det er eit stort mangfald av bergartar med strukturar som fortel om ulike geologiske hendingar. På halvøya finn vi alt frå dei eldste til dei yngste bergartane i Noreg, og eit enormt spekter i tid er representert i ulike område og felt på halvøya.

Berggrunnen i verneområdet er granitt, med lausmassar bestående av bekke- og elveavsettingar i dalbotnen og morenemateriale i dalsidene. Fleire stadar er det òg nakent berg i dagen.

Naturtypar

Arealet innanfor verneområdet er hovudsakleg skogkledd (figur 1), der det meste er kartlagt som blåbærlyngskog. Liene vest og aust for elva er prega av fattig blåbærskog som utgjer om lag 70-80 % av verneområdets totalareal. Skogen er dominert av furu og boreale lauvtre, men lengst søraust er det spreidd med enkelte gamle eiketre, av desse òg nokre få tydeleg styvde tre.

Det er registrert 12 hovudnaturtypar innanfor verneområdet. Desse er vidare delt inn i 18 kartlegginseingar, som beskriv dei stadlege variasjonane innanfor kvar av naturtypanelokalitetane. Dei ulike kartleggingseiningane er inndelt etter deira kategori på rauslista for naturtypar i tabell 1. Her er ikkje naturtypen plantasjeskog inkludet, då det er ein eining som ikkje førekjem naturleg.

Figur 1. Fordeling av dei ulike arealkategoriane i AR50 i Ænesdalen landskapsvernområde.

Tabell 1. Naturtypar i Ænesdalen landskapsvernområde fordelt i raudlistekategoriar. Naturtypen plantasjeskog er ikkje tatt med i tabellen.

Naturtypar fordelt på raudlistestatus	Tal registreringar av kartleggingseiningar
EN	9
kalkfattig semi-naturlig myr	9
VU	38
flaumskogsmarker på grus og stein	2
intermediær eng med svakt preg av gjødsling	1
kalkfattig eng med klart hevdpreg	12
kalkfattig eng med mindre hevdpreg	23
NT	22
ombrotrof myrkant	3
opne flaumfastmarker på sand, grus og stein	19
LC	160
blåbærskog	27
bærlyngskog	2
kalkfattig grov ur	8
kalkfattig ur	1
kalkfattige og svakt intermediære myr- og sumpskogsmarker	16
svak lågurtskog	19
svært og temmelig kalkfattige myrflater	22

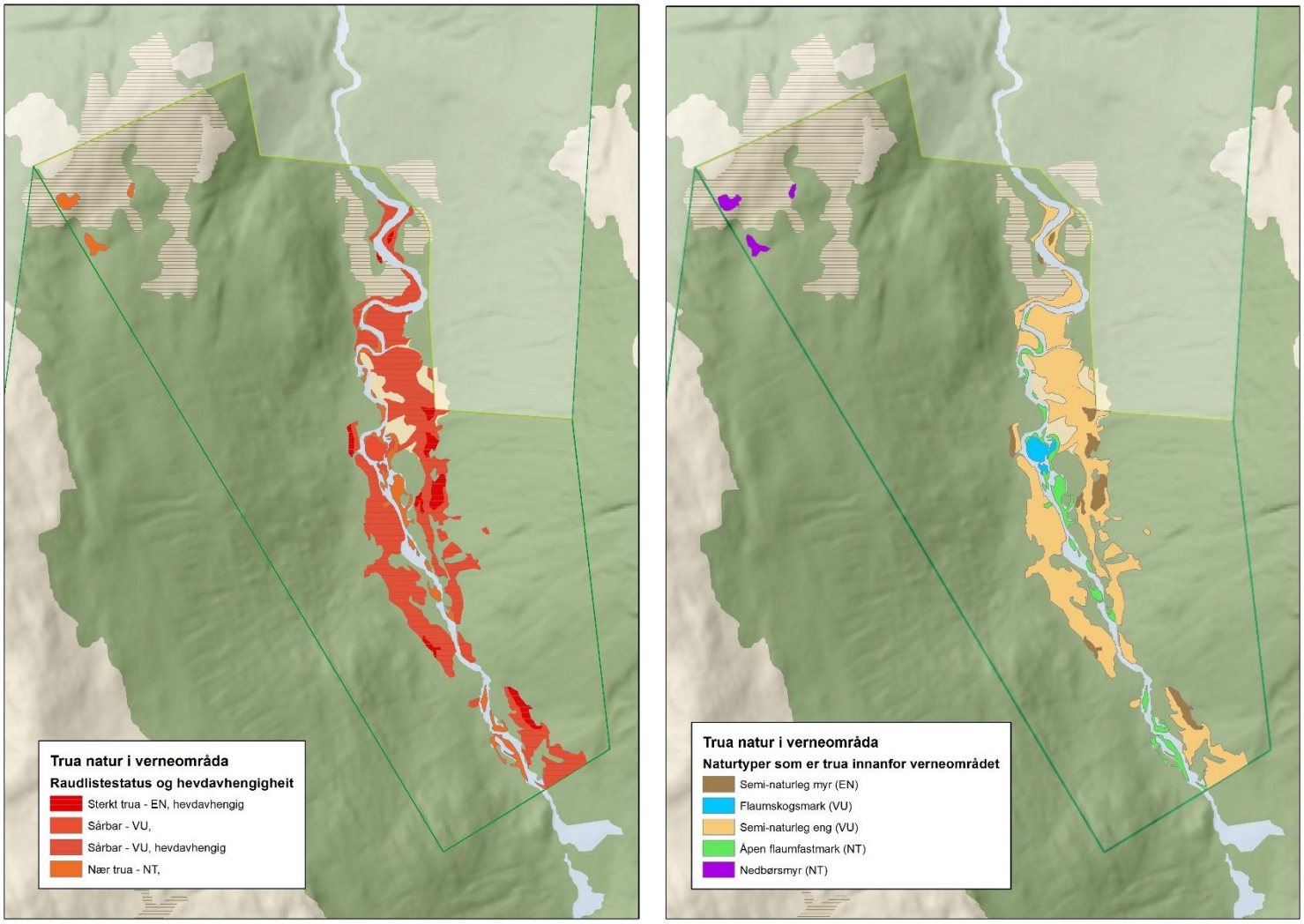
svært og temmelig kalkfattige myrkanter	34
uttørkingseksponerte svært og temmeleg kalkfattige berg, bergvegger og knausar	19
open kalkfattig grunnlendt lyngmark	12
Totalsum	**229**

Trua naturtypar

Langs elveløpet nede i dalbotnen er det store område med semi-naturleg eng. Oppråda har truleg opphaveleg vore flaumskogmark. Innanfor dei ulike lokalitetane er det lokale variasjonar i artssamansetting som vitar om område som er nytta til beite og slått. No er mykje av arealet i ein attgroingsfase grunna redusert eller manglande hevd.

Det er òg lokalitetar med semi-naturleg myr i verneområdet. I likskap med semi-naturleg eng er naturtypen sterkt trua grunna endringar i jordbruket over lang tid. Endringa inneber lågare utnytting av myr som beite og slåttemark. Redusert skjøtsel førar over tid til ei endring i artssamansetting. Tapet av slike hevdavhengige naturtypar gjev mindre variasjon og mangfald i landskapet, og førar til tap av artsrikdommen på sikt.

Dei andre trua naturtypane registrert innanfor området er open flaumfastmark (NT), nedbørsmyr (NT) og flaumskogmark (VU) (figur 2). Inngrep i samband med jordbruk og anna arealbruksendring er dei største trugsmåla mot naturtypane.

Figur 2. Karta syner dei trua naturtypane som er registrert innanfor verneområdet. Mykje av arealet ligg i dalbotnen, og er naturtypar som er avhengig av skjøtsel for å hindre attgroing.

Artar i verneområdet

Det er registrert 162 ulike arter innanfor Ænesdalen landskapsverneområde (fullstendig artsliste i vedlegg 1). Av desse er seks på raudlista for trua artar (tabell 2). Det er gjort flest observasjonar av artar i gruppene lav og sopp. Årsaka er kartlegginga som vart utført i verneområdet i 2019. Fleire målretta artskartleggingar vil truleg føre til registrering av fleire artar.

Det er i tillegg til desse gjort ei registrering av vipe, som er kritisk trua. Då registreringa er frå 1989, er førekomsten truleg utdatert. Det er heller ikkje kjent om individet hadde området som levestad, eller berre stoppa innom.

Tabell 2. Trua artar registrert i Ænesdalen landskapsvernområde.

Art	Raudliste-kategori	Tal observasjonar	Levestad	Trugsmål
ask	EN	2	Ask er eit viktig innslag i skog nord til Møre, med spreidde førekomstar vidare til Nærøy i Nord-Trøndelag.	Askeskotsjuke, gnag frå hjort og konkurranse med platanlønn.
gulspurv	VU	1	Hekkar i Noreg vanleg i jordbruks- og kulturlandskap over det meste av landet. Arten er i hekketida knytt til kantsoner og område med småskala, vekslande open mark for fødesøk, og tett vegetasjon for hekking og skjul.	Arten påverkast av habitatendringar i kulturlandskapet som følge av endra driftsformer i landbruket. Meir einsarta avlingsformer, redusert førekomst av åkerholmar og kantsoner, attgroing, samt bruk av pesticid (og dermed færre insekt i hekkesesongen) nemnast som orsakar til nedgang i bestandane i tillegg til redusert førekomst av vinterføde på grunn av færre stubbåkrer.
granmeis	VU	1	Hekker i bar- og blandingsskog, samt fjellbjørkeskog i fuktige områder over hele landet.	Fragmentering av habitat (inklusive drenering av våtmark) kan virke negativt inn på bestanden. Granmeisen er òg avhengig av morkne trestammer for uthakking av reirhol.
furustokkjuke	NT	5	Lever den som parasitt på gamle og seinvokste levande furutre, helst på minst (100-)150-200 år gamle tre.	Furu-naturskog med gamle tre (artens hovudhabitat) er i pågåande arealnedgang, først og fremst pga. skogbruk/avverking (lokalt også pga. utbygging), areala av slik skog har avteke med 20% i perioden 1990-2016.
skoddelav	NT	1	På Vestlandet finnast arten mest i myr- og sumpskogsmark med dominans av svartor. Her er den truleg også vanlig i flaummarkskog med dominans av gråor og den finnest også på ulike lauvtre i semi-naturleg skog.	Områda der skoddelav er kjent frå er under pågåande nedgang mest som følgje av avverking av spesielle typar tre og plantefelt som skuggar for viktige treslag og som endrar lys- og fukttilhøva. Ein anna viktig påverking er truleg drenering av myr- og sumpskogsmark med svartor.

				Moglege utbyggingar og attgroing av kulturlandskapet og hjortedyrbeite vil forringe førekomstane ytterlegare.
skorpefiltlav	NT	4	Skorpefiltlav veks i lauvrik barskog og ulike lauvskogsutformingar. Arta veks på stammer av lauvtre med rik bark, hovudsakleg alm, ask, osp, rogn og selje, men kan òg opptre på lønn, eik og lind. Osp ser ut til å vere særleg føretrekt.	Arten påverkast negativt av skogbruk gjennom flatehogst og vedhogst, til dels òg gjennom treslagsskifte frå lauvskog til granplantasje og tilfeldig gjennom tap av habitat til utbygging av veger mv. Den påverkast òg av ein stor stamme elg og hjort som delvis øydelegg eksisterande vertstre og reduserer tilfanget på nye vertstre i optimale habitat.

Landbruk

Jord- og skogbruksdrift skal kunne gå føre seg i landskapsvernområdet, så lenge dette skjer i samsvar med verneføremålet. Dei forholda i vernereglane som i størst grad vedkjem landbruket er, pkt. 1.1 - 1.3, pkt. 2.2 - 2.3 og pkt. 5.1 - 5.2.

I Ænesdalen er landbruksinteressene fyrst og fremst knytte til skogressursane, men ved stølen Ænessætret er det område med beitemark. Grensa for verneområdet går ovanfor stølen, men noko av beitemarka ligg innanfor vernegrensa.

Skogbruksinteressene er større i Ænesdalen enn i dei andre verneområda rundt Folgefonna. Då ein drog grensa for verneområdet vart det teke omsyn til dette, og dei mest aktuelle skogbruksområda er haldne utanfor vernegrensa. Verneområdet omfattar likevel ein del areal aktuelle for skogsdrift, og det går ein traktorveg frå Ænessætret vidare ca. 700 m inn i verneområdet. Langs denne er det ein del kulturskog, dvs. skog som er planta med tanke på framtidig hogst, som no snart er hogstmoden.

På bakgrunn av dei relativt store skogbruksinteressene i Ænesdalen har Vestskog BA laga ein fleirbruksplan for skogeigedomane inne i verneområdet. Eit oversiktskart for driftsplanane ligg som vedlegg til forvaltingsplanen (vedlegg 3). Driftsplanane skal leggjast til grunn for skogsdrift i landskapsvernområdet, og vert rekna som ein del av forvaltingsplanen, jf. 5.2 c og vedlegg 3.

Det går køyrande grusveg opp til Ænessætret. I tillegg til landbruksføremål, vert vegen mykje nytta av turgåarar. Vegen og stølen ligg utanfor verneområdet og er privat. På sikt bør ein ta opp spørsmålet om parkering for besøkjande til Ænesdalen. Det er lite ynskjeleg med stor biltrafikk inn til stølen. Ein eventuell parkeringsplass i området vil liggje utanfor verneområdet, og må handsamast etter plan- og bygningslova.

Friluftsliv og reiseliv

Allmenta skal ha høve til naturoppleving ved å utøve naturvenleg og enkelt friluftsliv utan særleg tilrettelegging. Friluftslova § 2 sikrar alle fri ferdsel i utmark, dvs. at ein kan ferdast fritt til fots i utmark. All ferdsel skal likevel skje omsynsfullt og med tilbørleg varsemd.

Vernereglane legg ikkje restriksjonar på den frie ferdselsretten, men etter pkt. 4.4 i vernereglane kan Miljødirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan vere til skade for naturmiljøet. Tilrettelegging kan vere med å styre ferdsla.

Jakt og fiske er tillate etter gjeldene regelverk.

Tiltak for tilrettelegging skal ha omfang og standard i samsvar med verneføremålet. Dette er viktig for å hindre at tiltak for friluftslivet kjem i konflikt med verneføremål og vernereglar.

Aktivitetar som turgåing, kanopadling og fiske er vanlege i Ænesdalen, og vernereglane legg ikkje spesielle restriksjonar på slikt friluftsliv. Sykling og organisert bruk av hest er berre tillate på trasear som er godkjende for slik bruk, jf. pkt. 4.3 i vernereglane. Sporadisk bruk av hest er tillate, og her gjeld reglane i friluftslova. Sjå òg kapitelet om reiseliv.

Ænesdalen er eit viktig område for hjort. Det føregår noko sal av jaktrett på storvilt til gjestejegerar. Vernereglane legg ikkje restriksjonar på slik verksemd, så lenge det ikkje er i strid med verneføremålet. Men slik verksemd kan auke interessa for å hente ut felt storvilt frå utmarka ved hjelp av motorisert transportmiddel, ein aktivitet vernestyresmaktene ynskjer å avgrense.

Dei mest nytta ferdselsårane for friluftsliv er vegen inn i dalen, og stien opp til Gygrastolen (figur 3). I 2023 vart det registrert om lag 3300 innpasseringar på vegen inn i Ænesdalen i sommarsesongen. Det finst andre vegar inn også og ferdselen opp til Gygrastolen er ikkje registrert.

Figur 3: Utsnitt frå STRAVA som viser ferdselsmønsteret til besøkande i Ænesdalen.

Ænesdalen har store opplevingskvalitetar og lett tilkomst. Reiselivet i regionen nyttar vernestatusen i marknadsføringa si, men trekkjer oftast fram Bondhusdalen og Buerdalen. Om vernet har påverka talet turistar til Ænesdalen er uvisst, men det er ikkje utenkjeleg at turisttrafikken har auka. Dette kan føre til større omfang av organisert, kommersiell ferdsel i Ænesdalen.

For reiselivet er det i fyrste rekkje pkt. 4 i vernereglane som vil ha innverknad på moglege aktivitetar. Det er ikkje forbod mot organisert turverksemd til fots så lenge dette går føre seg på ein slik måte og er av eit slikt omfang at naturmiljøet ikkje vert skadelidande. Anna organisert ferdsel og andre ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha løyve frå forvaltingsstyresmakta.

Ein er i dag ikkje kjend med at turverksemd i Ænesdalen har eit slikt omfang at det er i strid med verneføremålet. Forvaltingsstyresmakta skal i perioden fram til fyrste rullering av forvaltingsplanen følgje nøye med på utviklinga, og på grunnlag av dette vurdere om det er nødvendig med nærmare retningsliner for ferdsla i området. Organisert turverksemd må likevel ha løyve frå grunneigar og anna offentleg regelverk der dette er aktuelt.

Kva som vil vere tillate av tilrettelegging og informasjon vil òg kunne verke inn på kva reiselivet kan ha å tilby. Inne i verneområdet vil det ikkje vere tillate å føre opp nye bygningar eller å byggje om eller utvide eksisterande bygningar som reine reiselivsprodukt.

Det generelle forbodet mot motorferdsel gjeld også i landskapsvernområda, men her opnar verneforskrifta i noko større grad for motorferdsel enn det som er tilfelle for nasjonalparken.

I praksis betyr dette at ein i landskapsvernområda i fleire tilfelle kan nytte motorisert køyretøy utan å søkje om løyve. Slike tilfelle er lista opp under punkt 5.2 i vernereglane. Bruken skal

vere nødvendig og gjeld for køyretøy på hjul eller belte (t.d. ATV), jf. Lov om motorferdsel. Bruk av fly eller helikopter må det alltid søkjast om løyve til.

Forvaltingsutfordringar

Dersom det ikkje vert gjort tiltak for å halde områda i hevd, vil verneverdiane, og den synlege brukshistoria, forsvinne frå landskapet. Vernet gjev moglegheit for å støtte opp om tradisjonell drift av området som bidreg til å vidareføre landskapshistoria og skape levestad for mange artar knytt til kulturlandskapet.

Det er mykje hjort i området som hindrar forynging av skogen ved å beite på ungtre.

Spreiing av gran frå plantasje.

Mogleg auke i besøkande.

Forvaltningsplan for Ænesdalen landskapsvernområde

§ 2.Formål

Formålet med Ænesdalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på eit eigenarta og vakkert naturområde med store opplevingskvalitetar knytt til heilskapen og variasjonen i naturen frå dalføret opp mot høgfjellet
- sikre viktige geologiske førekomstar og biologisk mangfald
- sikre verdfull vassdragsnatur
- verne om verdfulle kulturlandskap og kulturminne.

Ålmenta skal ha høve til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv utan særleg teknisk tilrettelegging.

Forvaltningsmål

- Vi vil sikre og styrkje verneverdiane i eit langsiktig perspektiv.
- Vi let skogen utvikle seg mot naturskog ved å styre framtidig hogst ved hjelp av skogbruksplanar.
- Vi held kulturlandskapet ved like ved å støtte opp om aktiv beitebruk og skjøtsel
- Vi tek vare på og synleggjer utvalde kulturminne i verneområda
- Vi legg til rette for gode og inkluderande naturopplevingar utan å forringe verneverdiane

Strategi

Samhandling og kunnskapsdeling

Nasjonalparkstyret skal samarbeide tett med kommunar, reiseliv, frivillige, grunneigarar og andre aktørar for å sikre heilskapleg forvalting. Dette inkluderer deling av kunnskap, felles besøksstrategiar og oppfølging av verneføremål.

Berekraftig tilrettelegging og kanalisering

Tiltak skal rettast mot område med høgt besøkstrykk, og gjennom fysisk tilrettelegging som stiar, bruer og klopping skal ferdsel kanaliserast for å verne natur og kulturminne. Tiltaka skal vere estetisk gode og med minst mogleg inngrep. Vi arbeider med indirekte verkemiddel for å få ned slitasje som følgje av besøk

Informasjon og formidling

God og målretta informasjon skal bidra til forståing for verneverdiane, førebyggje konfliktar og fremje god åtferd. Informasjonen skal vere positiv, tilpassa ulike målgrupper og i tråd med nasjonal merkevarestrategi. Vi bruker lokale historier og kulturminne aktivt i kommunikasjonen.

Aktiv bruk og lokal verdiskaping

Verneområda skal leggje til rette for friluftsliv, beiting, tradisjonell bruk og lokal verdiskaping. Reiselivet skal utviklast i tråd med verneføremåla, og det skal leggjast til rette for samarbeid med lokale aktørar.

Kunnskapsbasert og framtidsretta forvalting

Forvaltinga skal vere basert på oppdatert kunnskap, og det skal leggjast til rette for forsking og undervisning. Klimaendringar og andre truslar krev ei dynamisk og føre var-tilnærming for å sikre verneverdiane over tid

Tiltak

Kva må til for å nå måla for verneområdet? Kva tiltak er naudsynte i Ænesdalen?

- Overordna og konkrete tiltak
- Kva rår vi over?
    - Mynde
    - Økonomi
    - Samarbeid
    - Kapasitet

Verne-område	**Pri. (1-3)**	**Tiltak**	**Forankring**	**Mogleg i samarbeid med**	**Gjen-nom-føring**
Alle	1	Halde oversikt over tilstand og status for artar og naturtypar som er heimehøyrande i verneområda	Forvaltningsplan		Løpande
Alle	1	Følgje tiltaksplan for restaurering og overvaking på sårbare kvartærgeologiske lokalitetar (sjå konkrete tiltak)	Kvartærgeologiske verneverdier i Folgefonna nasjonalpark - vurdering av sårbarhet og slitasje, Hardeng 2025	Besøkssenter	Løpande
Alle	1	Lage og iverksetje skjøtselsplanar i samarbeid med grunneigarar for å bevare skjøtselskrevjande naturtypar, etter kartlegging og prioritering	Forvaltningsplan	Grunneigar, kommunar	Innan 2030

Alle	1	Kartlegge tilstand og behov for skjøtsel i skjøtselskrevjande naturtypar og lage ein prioritering for oppfølgjing	Forvaltningsplan	Grunneigar, kommunar	Innan 2030
Alle	2	Kartlegge kulturminne og lage ein plan for formidling av utvalde kulturminne i verneområdet	Forvaltningsplan	Grunneigar, kommunar	Innan 2028
Alle	2	Utarbeide nærare retningsliner for kva som kan reknast som tradisjonell byggjeskikk i området (har vi fullført dette i retningslinene for bygg?)	Forvaltningsplan	Kulturminnemyndighe it	Innan 2028
Alle	1	Utarbeide ein plan for kanalisering, avbøting av slitasje, merking og opparbeiding av stigar, bruer og ferdselsvegar, inkludert område som ikkje bør merkjast.	Besøksstrategi	Besøkssenter	Innan 2028
Alle	2	Måle ferdselstrykk, slitasje og gjere sårbarhetsvurderingar, etter plan	Besøksstrategi	Besøkssenter	Løpande
Alle	3	Gjennomføre ny brukarundersøking innan 10 år for å kartlegge besøkande si oppleving av landskapet	Besøksstrategi	Besøkssenter	Innan 2028
Alle	1	Kartlegge behov for kanalisering og revegetering der besøk har ført til slitasje på vegetasjonen	Besøksstrategi	Besøkssenter	Løpande
Alle	1	Tilrettelegge dei mest besøkte innfallsportane etter prioritering; Bondhus, Buer, Rosendal, Sommarskisenteret (?), Langfoss	Besøksstrategi	Besøkssenter, kommunar, grunneigarar	Innan 2030
Alle	2	Oppdatere alle informasjonsskilt, etter skiltplan	Besøksstrategi	Besøkssenter	Innan 2030

Alle	3	Ha årlege møte og samlingar/vertskapskurs for reiselivet tilknytta Folgefonna med tema som; samhandling, felles utfordringar, moglege konfliktpunkt, besøkande si kundereise og oppleving av reisa	Besøksstrategi	Besøkssenter	Løpande
Alle	3	Rullere besøksstrategi og kommunikasjonsplan ved behov	Forvaltningsplan	Besøkssenter	Løpande
Alle	3	Opprette ressursgruppe under merkevaren Norges nasjonalparker med representantar frå Folgefonna nasjonalparkstyre, Besøkssenter nasjonalpark Folgefonna, Ullensvang nasjonalparkkommune og Jondal nasjonalparklandsby for å samordne informasjon og tiltak under merkevara	Besøksstrategi	Besøkssenter	2026
Alle	3	Nasjonalparkstyret skal bidra med kunnskap om verneområda og rettleie reiselivsbedrifter ved utvikling av nye reiselivsprodukt knytt til Folgefonna	Besøksstrategi	Besøkssenter	Løpande
Alle	2	Lage opplegg for nærturar med informasjonsmateriell retta mot born og unge i samarbeid med besøkssenter nasjonalpark Folgefonna,	Besøksstrategi	Besøkssenter	2027
Alle	3	Halde oversikt over omfang og type organisert verksemd og prøve å styre aktivitetane gjennom rettleiing og medverknad. Forvaltingsstyremakta skal halde kontroll med større arrangement og organiserte turar som eit førebyggjande tiltak mot slitasje og skade.	Besøksstrategi	Besøkssenter	Løpande
Landskaps-vernområda	1	Lage planar for fjerning av framande treslag i alle landskapsvernområda i samråd med grunneigarane	Forvaltningsplan	Grunneigar, kommunar	Innan 2030

Retningsliner

- Skal forklare og rettleie i verneforskrifta for brukarane og forvaltar
- Kan ikkje gå ut over juridiske ramme sett i verneforskrifta
- Under følgjer ei kronologisk opplisting av vernereglane, med tilhøyrande retningsline.
- Døme på bruk: du treng løyve til å frakte proviant til stølen, kva reglar gjeld og korleis vil styret handsame søknaden din?

Retningslinene følgjer verneforskrifta si rekkefølgje punkt for punkt.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.1 Inngrep i landskapet

Området skal vernast mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter. Med dei unnatak som følgjer av forskrifta punkt 1.2 og 1.3 er det generelt forbod mot inngrep som vegbygging, oppføring av bygningar eller anlegg, andre varige eller mellombelse innretningar, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, boring og sprenging, bryting av stein, mineral eller fossil, fjerning av større stein og blokker, drenering og anna form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, snauhogst, framføring av leidningar i lufta og i jorda, bygging av bruer og klopper, Oppsetting av skilt, merking av stiar og turløyper og liknande. Kulturminne skal vernast mot skade og øydelegging. Opplistinga er ikkje uttømande.

Fylkesmannen avgjer i tvilstilfelle om eit tiltak kan endre landskapet sin art eller karakter vesentleg.

Retningsline:

I landskapsvernområda er det forbod mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på karakteren til landskapet.

Fysiske inngrep som graving, sprenging, utfylling eller bygging. Visuelle endringer som påvirker hvordan landskapet oppfattes, for eksempel oppføring av bygninger, veier eller kraftlinjer. Endringer i bruk som gjør at området ikke lenger fungerer som før, for eksempel fra jordbruk til industri.

Vurderinga av landskapets art og karakter handlar ofte om: Synlighet og visuell påvirkning, varighet og omfang av inngrepet og om tiltaket bryt med eksisterande bruk eller naturpreg

Forvaltningsstyresmakta ser til at forbodet vert respektert, og har ein restriktiv dispensasjonspraksis.

MERK: Da forskriften ble utformet var det fylkesmannen som var forvaltningsmyndighet for alle verneområdene. Dette må forstås som at forvaltningsmyndigheten avgjør, dvs. at det tillegger styret å avgjøre dette (Hege Langeland, jurist i MDIR, 03.03.2025).

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.2 Reglane i punkt 1.1 er ikkje til hinder for:

a. Vedlikehald av bygningar og andre eksisterande innretningar. Vedlikehald omfattar ikkje ombygging eller utbygging. Vedlikehald skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk.

Retningsline:

For vedlikehald kan du gjere dette utan å søkje:

- Arbeid for å hindre forfall på eksisterande bygg
- Skifte kledning, male fasade i same farge
- Taktekking med same materiale
- Vedlikehald av vindauge og dørar, byting av ruter
- Med innretningar meiner vi her t.d.: saltsteinautomatar, bruer og klopper og liknande.
- Bytte ut delar av konstruksjon av installasjon om det ikkje endrar utsjånad eller omfang

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.2 Reglane i punkt 1.1 er ikkje til hinder for:

b. Vedlikehald av merka stiar, skilt, bruer og løyper i samsvar med forvaltningsplanen etter § 7.

Retningsline:

Vedlikehald av merkte stigar, skilt, bruer og løyper er tillate.

Slikt vedlikehald skal følgje desse retningslinene:

- Merking av eksisterande, merkte ruter treng ikkje løyve etter vernereglane.
- Vegvisarar skal lagast i naturmateriale der det er mogleg. Vardar og anna merking skal skje på ein måte som er vanleg i området.
- Merking av fotruter skal følgje DNT-standard, men det er ynskjeleg at ein nyttar minst mogleg måling og raude T-ar.
- Du må ikkje gjere skade på kulturminne når ein merkjer ruter. Raudmåling skal aldri brukast på kulturminne.
- Du skal ta omsyn til flora og fauna når ein merkjer stigar.
- Bruer og klopper skal haldast ved like i samsvar med lokal/tradisjonell byggjeskikk. Nye bruer og klopper kan byggjast etter søknad til forvaltingsstyresmakta, jf. 1.3 f. Du treng ikkje søkje om å byggje opp att godkjende bruer og klopper som vert øydelagde til dømes på grunn av flaum, dette gjeld inntil fem år etter skaden.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.2 Reglane i punkt 1.1 er ikkje til hinder for:

c. Anlegg for sanking av beitedyr og nødvendig gjerdehald for beitedyr i samsvar med forvaltningsplanen etter § 7. Grunneigar kan setje opp feste for slikkesteinar o.l. til beitedyr.

Retningsline:

- Du treng ikkje løyve for å setje opp anlegg for sanking av beitedyr og naudsynte gjerde i samband med dyr på beite
- Avklar med forvaltar om du vil bruke nye typar gjerdematerial, eller om det er planlagt sett opp ved ein tursti, så vi finn gode løysingar for folk og dyr
- Elektriske gjerde som vert tekne ned etter bruk kvar sesong treng ikkje førehandsgodkjenning

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.2 Reglane i punkt 1.1 er ikkje til hinder for:

f. Skjøtsel og drift av eksisterande dyrka mark og innmarksbeite

Retningsline:

Jordbruk er tillate i landskapsvernområdet, så lenge dette skjer i samsvar med verneføremålet.

Kulturlandskapet er ein viktig kvalitet ved verneområdet, med fleire skjøtselskrevjande naturtypar. I dag dreiar landbruksdrifta seg i hovudsak om beiting med sau.

Skjøtsel og drift av eksisterande dyrka mark og innmarksbeite er tillate. Det er ønskjeleg å lage skjøtselsplanar i samarbeid mellom drivarar og forvaltning for å styrke naturverdiane i verneområdet

*Kart med oversikt over dyrka mark, innmarksbeite, utmarksbeite, tidlegare gjødsla areal og areal som ikkje skal gjødslast. (*Kart med oversikt over dyrka mark, innmarksbeite, utmarksbeite, tidlegare gjødsla areal og areal som ikkje skal gjødslast.)

Forskriftsreferanse

§ 3. Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

a. *Ombygging og utviding av eksisterande bygningar.*
b. *Ny oppføring av bygningar som er skada ved brann eller naturskade.*
c. *Riving av bygningar som pregar landskapet sin art og karakter.*
d. *Oppføring av nye bygningar i samband med jordbruk, skogbruk og husdyrnæring, herunder oppattbygging av stølshus.*
e. *Rydding av nytt innmarksbeite.*
f. *Bygging av bruer og klopper som er nødvendige i samband med beitebruk og friluftsliv.*
g. *Merking og opparbeiding av turstiar.*
h. *Tiltak for å hindre skorfeste.*
i. *Bygging av enkle driftsvegar til mellombels bruk for uttak av kulturskog i samsvar med forvaltningsplanen etter § 7.*

Ombygging, utviding og nybygg skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk og vere tilpassa landskapet.

Generelle retningsliner i byggjesaker

Det skal vere ei restriktiv praksis for å gi løyve til nye bygg. Vernereglane gir ei klar avgrensing og opnar for oppføring av nye bygg i samband med husdyrnæring, oppsyn eller om bygg går tapt ved brann eller annan naturskade. I landskapsvernområda blir alle byggesaker vurderte etter reglane i Plan- og bygningslova (PBL) hjå kommunen og etter verneforskrifta. Fylkeskommunen får byggjesaker til fråsegn og kan gje råd og rettleiing om tradisjonell byggjeskikk og vedlikehald av kulturminne. Det vil bli sett som vilkår i byggeløyvet at tiltakshavar må dokumentere ferdigstilling av tiltaket ved å legge fram minst tre bilete frå ulike vinklar av det utførte arbeidet. Det blir sett ein frist på 3 år for gjennomføring av tiltak

Råd og omsyn i alle byggesaker

Bygg skal ha ei nøktern utforming i tråd med lokale byggetradisjonar. Dette kan variere frå støl til støl, og utforming skal avklarast gjennom samarbeid mellom forvaltning, grunneigar og fylkeskommune. Likevel skal ein ha nokre generelle retningslinjer å forhalde seg til. All bygging verneområda skal føre med seg minst mogleg motorisert transport både i byggjefasen og i drifts- og vedlikehaldsfasen. Du skal halde deg til lokale byggetradisjonar og unngå material som blir avfallsproblem ved eventuell fornying og vedlikehald.

Generelle råd:

- Ved byggjeverksemd skal det takast særlege omsyn til kulturlandskap, kulturmiljø og kulturminne, jf. Kulturminnelova.
- Krav til bygg:
- Innvendig vegghøgde bør ikkje vere høgare enn 200cm.
- Takvinkel bør liggje mellom 22 og 28 grader. Takutstikk skal følgje den lokale byggetradisjonen i området.
- Alle bygg bør ha saltak i lengderetninga i høve til terrenget. Unntak kan vere steinbuer som ligg inn i bakken med gavl ut.
- Bygget skal ikkje vere framtredande eller ruvande i terrenget, unngå silhuettverknad.
- Ved bygging i skrånande terreng er det særleg viktig med terrengtilpassing for å unngå høge fasadar.
- Bygg bør ha ein enkel bygningskropp med gode proporsjonar.
- Grunnmur bør vere lågast mogleg og helst av naturstein. (Uttak av lokal stein er søknadspliktig). Dersom ramma vert sett på pelar skal mellomrom mellom pelar blendast/skjulast.

- Unngå store og mange vindauge. Ved oppdeling av vindauge bør dei ha gjennomgåande sprosser. Vurder bruk av lemmar for vindauge og dører når bygningen ikkje er i bruk.
- Det bør nyttast virke av god kvalitet til utvendig kledning. Unngå bruk av “villmarkspanel". Kledning av god kvalitet kan gjerne stå ubehandla.
- Det skal søkjast om løyve til uttak av lokal stein og torv til byggjematerial.
- Samla øvre arealgrense etter tilbygg/ombygging er ~45 m2 inkl. uthus (areal utrekna frå ytterkant av reisverk).
- Uthus skal helst byggast som tilbygg på eksisterande bygg i same stil.
- Grunnlag for uthus kan vere lagring av ved, bensin, propan, anna utstyr og sanitære tilhøve.
- Maksimal storleik på uthus er sett til ~10 m2

Søknad om byggjetiltak bør innehalde:

- Foto av byggetomt og plassering i høve til andre bygg og terreng frå fleire vinklar
- Kartutsnitt som skildrar kvar tomta/bygget ligg, samt oversiktskart og detaljkart.
- Fagmessig utførte byggteikningar som skildrar snitt, fasadar og plan
- Byggets tilpassing til terrenget eventuell eksisterande bygningsmasse, med terrengsnitt (naudsynt graving, murhøgde/pelar).
- Utfyllande opplysningar om grunnlaget for søknad om nybygg og større tilbygg: ressursgrunnlag, areal, beitedyr, utmarksressursar som vert hausta frå omsøkt bygg.
- Eigartilhøve skal vere avklart når du sender byggesøknad. Forvaltningsstyresmakta kan krevje at dette skal dokumenterast før endeleg vedtak.

Forskriftsreferanse

§ 3. Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

a. Ombygging og utviding av eksisterande bygningar.

Retningsline:

Ombygging: Søknadspliktige tiltak innanfor totalarealet til eit bygg. Fasadeendring, installasjon av solcellepanel, nye dørar og vindauge m.m.

Utviding: Alle tiltak som aukar arealet til eit bygg

Mindre tiltak som brygger, plattingar, badstue, solcellepanel og liknande er søknadspliktige etter vernereglane.

For å gjennomføre tiltak på bygningar som fører til endringar i utsjånad, form og storleik, må det søkjast om løyve, jf. pkt. 1.3 a i vernereglane. Ved vurderinga vil det verte lagt stor vekt på estetikk og landskapsbilete i tillegg til omfanget av endringane. I ein søknad om ombygging/utviding er det svært viktig at behovet for eventuelle endringar vert gjort godt synleg.

Forskriftsreferanse

§ 3. Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

b. Ny oppføring av bygningar som er skada ved brann eller naturskade.

Retningsline:

Normalt vert det gjeve løyve til oppattbygging av bygningar som er gått tapt i brann eller ved annan naturskade. Om bygningen hadde ei uheldig plassering med tanke på verneverdiane bør bygningen byggjast opp at på meir eigna stad på eigedomen.

Forskriftsreferanse

§ 3. Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

c. Riving av bygningar som pregar landskapet sin art og karakter.

Retningsline:

Det er opna for å søkje om å rive bygningar som er i forfall eller ikkje i bruk lenger. Det er viktig å rive bygg som ikkje er brukande for å unngå fare for folk og dyr og slike saker vil normalt sett få løyve. Elles gjeld reglane om å ikkje etterlate seg avfall i verneområda og det vil bli gitt løyve til motorferdsel for å frakte bygningsrestar ut av verneområda.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

d. Oppføring av nye bygningar i samband med jordbruk, skogbruk og husdyrnæring, herunder oppattbygging av stølshus.

Retningsline:

Det er opna for å gi løyve til bygg og anlegg i samband med husdyrnæring, og dei følgjer dei generelle retningslinene. Ved oppattbygging av stølshus er det viktig å hente inn kunnskap om tradisjonell byggeskikk. Du må søkje om å få setje opp le for utegangarfe og nasjonalparkstyret kan setje vilkår m.a. om plassering, val av material og utforming.

Søkjar skal også leggje ved landbruksfagleg dokumentasjon på at tiltaket er naudsynt for drifta, du kan kontakte den kommunale landbruksforvaltninga i din kommune for rettleiing.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

e. Rydding av nytt innmarksbeite.

Retningsline:

Forvaltingsstyresmakta kan gje løyve til å rydde nytt innmarksbeite. Område som tidlegare ikkje har vorte gjødsla skal ikkje gjødslast. Det er ønskjeleg å lage skjøtselsplanar i samarbeid mellom drivarar og forvaltning for å styrke naturverdiane i verneområdet

Definisjon frå NIBIO:

Innmarksbeite: Jordbruksareal som kan brukast som beite, men som ikkje kan haustast maskinelt. Minst 50 % av arealet skal vere dekka av kulturgras og beitetålande urter.(Beiterettleiar_Nibio_20200515.pdf)

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

f. Bygging av bruer og klopper som er nødvendige i samband med beitebruk og friluftsliv.

Retningsline:

Om søkjar kan dokumentere at bruer og klopper er nødvendige i samband med beitebruk eller friluftsliv kan styret gi løyve. Omlegging av trasear av omsyn til tryggleik og som følgje av ras eller flaum vil også som regel få løyve. Tiltak må tilpassast best byggeteknikk for området, sjå Stiskulen til Statens naturoppsyn for informasjon.

- Ved godkjenning av søknadar om løyper og turruter kan det knytast vilkår til merking, skilting, ansvar for vedlikehald og eventuelle tiltak for å avbøte på terrengslitasje og annan skade.
- Merking og vedlikehald av sti skal følgje retningslinene i merkehandboka.no.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

g. Merking og opparbeiding av turstiar

Retningsline

Styret vil vere restriktive med å merke nye ruter, og stiller krav til søkjaren:

- Dokumenter behov for merking, klopping og bruer i samband med beitebruk eller friluftsliv.
- Ved omlegging av trasear av omsyn til tryggleik
- Tiltak må tilpassast best byggeteknikk for området, sjå Stiskulen til Statens naturoppsyn for informasjon
- Merking og vedlikehald av sti skal følgje retningslinene i merkehandboka.no.
- Ved godkjenning av søknadar om løyper og turruter kan det knytast vilkår til merking, skilting, ansvar for vedlikehald og eventuelle tiltak for å avbøte på terrengslitasje og annan skade.

- Naudsynt merking av stigar og tryggleik kan vurderast innanfor vernegrensa.
- Anna skilting og merking skal skje utanfor vernegrensene, ved mykje nytta innfallsportar eller i tilknyting til eksisterande bygg eller anlegg, t.d. turisthytter.

I forskriftene for landskapsvernområda er det falle bort opning for å gje løyve til skilting i verneområda, dette må vurderast etter § 48 i naturmangfaldlova, og vil elles følgje same retningsliner som i Folgefonna nasjonalpark.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

h. Tiltak for å hindre skórfeste

Retningsline:

Sjå retningslinene for gjerding og stiar.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

1. Landskapet

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

i. Bygging av enkle driftsvegar til mellombels bruk for uttak av kulturskog i samsvar med forvaltningsplanen etter § 7.

Retningsliner

Enkle driftsvegar er i denne samanhengen vegar som med relativt liten innsats kan tilbakeførast til opphavleg terreng. Fylling eller planering skal berre gjerast over korte strekningar og ikkje føre til meir enn 1 m avvik frå opphavleg terrengnivå. Sprenging er ikkje tillate.

Sjå elles oversikt over kulturskog (kart skal lagast).

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

2. Plantelivet

2.1 Vern av vegetasjon

Plantelivet skal vernast mot skade og øydelegging. Det er forbode å innføre nye planteartar.

2.2 Beite

Beite er tillate.

2.3 Hogst

Reglane i punkt 2.1 er ikkje til hinder for:

a. Hogst av ved til eigen bruk for hytter, stølar o.l. i landskapsvernområdet.

b. Avverking av ståande kulturskog, etablering av ny skog med stadeigne treslag og nødvendige skogkulturtiltak i samsvar med forvaltningsplanen etter § 7.

c. Hogst i samsvar med plan godkjent av forvaltningsstyresmakta.

3. Dyrelivet

3.1 Vern av dyrelivet

Det er ikkje tillate å innføre nye dyreartar.

3.2 Jakt og fiske

Jakt er tillate etter viltlova.

Fiske er tillate etter lakse- og innlandsfisklova.

Retningsliner:

Beite er tillate i heile verneområdet. Det er ønskjeleg å lage skjøtselsplanar i samarbeid mellom drivarar og forvaltning for å styrke naturverdiane knytt til kulturlandskap i verneområdet.

Du kan plukke sopp, bær og friske blomar og kvist til eige bruk, men ikkje til næringsføremål. Elles skal all vegetasjon vernast mot skade.

Du kan hogge ved på eigen eigedom til bruk for hytter og stølar o.l. i landskapsvernområdet

- Hogsten skal vere mest mogleg sporlaus
- Prioriter område prega av attgroing, t.d. rundt stølsvollar
- Hogg: Bjørk, selje, gråor, framande treslag (gran, sitkagran, lerk og buskfuru)
- Ikkje hogg: Daude tre, alm, ask, hassel, osp og hegg, elvenær skog.

Ståande kulturskog kan hoggast etter desse krava:

- Teigar med planta gran og lerk som er økonomisk interessante for hogst kan stå til dei er hogstmodne, men skal då fjernast heilt. Teigar med planta gran og lerk som ikkje er økonomisk interessante, bør hoggast som skjøtselstiltak, nasjonalparkstyret kan søkje om finansiering til hogst.
- Du må sei frå til forvaltar når og kvar du tek til med hogst. Forvaltingsstyresmakta og det lokale landbrukskontoret kan gje tilleggsråd om korleis hogsten bør tilpassast det aktuelle området
- All tilplanting skal skje med stadeigne treslag.

*Kart over framande treslagsbestand som skal ut, kart over kulturskog med og utan plan. Kart som viser skog som skal skjermast frå hogst. Kart som viser område for vedhogst og buffer langs elv.

Forskriftsreferanse

§ 3.Vernereglar

4. Ferdsel

4.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje med varsemd og slik at det ikkje skjer skade på naturmiljø eller kulturminne.

4.2 Organisert ferdsel

Reglane i denne forskrifta er ikkje til hinder for organisert turverksemd til fots så lenge naturmiljøet ikkje blir skadelidande. Annan organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt løyve av forvaltningsstyresmakta. Utover dette vises det til forvaltningsplanen i § 7.

4.3 Bruk av sykkel og hest

Sykling og organisert bruk av hest er berre tillate på veger eller trasear som er godkjend for slik bruk i forvaltningsplanen etter § 7.

4.4 Regulering av ferdsel

Innafor landskapsvernområdet kan Miljødirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan vere til skade for naturmiljøet.

4.5 Generelle unnatak for ferdsel

Reglane i punkt 4 gjeld ikkje nødvendig ferdsel ved gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsstyresmakta.

Retningsliner:

All ferdsel og aktivitet skal vere omsynsfull og varsam slik at ein ikkje skadar natur eller kulturminne. Friluftslivet skal byggje på enkle friluftslivstradisjonar, med vekt på det naturvenlege friluftslivet. Organisert ferdsel og andre ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha løyve frå forvaltingsstyresmakta

Vilkår for løyve til organisert ferdsel

- Faste arrangement kan få fleirårige løyve, men med klare vilkår.
- Reine reiselivstiltak som medfører fysiske inngrep, skal leggjast utanfor nasjonalparken.
- System for å handtere toalettavfall slik at det ikkje blir liggande igjen i nasjonalparken. (toalett på turisthyttene kan nyttast)
- Toalettavfall skal takast med ut av nasjonalparken.
- Avfall blir teke med ut av nasjonalparken og levert i godkjent avfallscontainer/søppeldunk
- Der det er tilrettelagte stiar, steinlagt, gruslagt, klopplagt, eller på annan måte merka eller skilta, bør stien til ein kvar tid følgast.
- Bålbrenning på godkjente bålplasser.

Sykling er berre tillate på grusvegen i Muradalen.

Organisert ferdsel med hest er tillate på grusvegen i Muradalen. Sporadisk bruk av hest er tillate i heile verneområdet.

Med organisert ferdsel meiner vi planlagt, koordinert og leia. Kunngjort på førehand eller gjentakande aktivitet og fleir enn 50 deltakarar

§3 punkt 5. Motorferdsel

5.1 Forbod mot motorferdsel

Motorferdsel er forbode på land utanom vegane, vatn og i lufta under 300 meter.

5.2 Reglane i punkt 5.1 gjeld ikkje:

a. Nødvendig motorferdsel ved militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsstyresmakta.
b. Nødvendig motorferdsel i samband med jordbruk, skogbruk og husdyrnæring.
c. Nødvendig motorferdsel i samband med vedhogst i samsvar med punkt 2.3.
d. Nødvendig motorferdsel for uttransport av felt storvilt.

5.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

a. Øvingskjøring til formål nemnt i punkt 5.2.a.
b. Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller helikopter for transport av material, utstyr og proviant til hytter, stølshus o.l.

5.4 Regulering av motorferdsel

Forvaltningsstyresmakta kan forby eller regulere motorferdsel på vegane i landskapsvernområdet i samsvar med forvaltningsplanen etter § 7, dersom dette er nødvendig for å sikre verneformålet.

Retningsliner

Det generelle forbodet mot motorferdsel gjeld også i landskapsvernområda, men her opnar verneforskrifta i noko større grad for motorferdsel enn det som er tilfelle for nasjonalparken.

I praksis betyr dette at ein i landskapsvernområda i fleire tilfelle kan nytte motorisert køyretøy utan å søkje om løyve. Slike tilfelle er lista opp i punkt 5.2 i vernereglane. Bruken skal vere nødvendig og gjeld for køyretøy på hjul eller belte (t.d. ATV), jf. Lov om motorferdsel. Bruk av fly eller helikopter må det alltid søkjast om løyve til.

Nødvendig motorferdsel i samband med jordbruk, skogbruk og husdyrnæring er tillate.

Nødvendig transport i denne samanheng er frakting av utstyr til bruk i næringa, slik som saltsteinar, gjerdematerialar, utstyr for ved- og tømmerhogst, materialar for vedlikehald av tilsynsbuer og stølshus, og frakt av sjuke dyr og naudslakt.

Uttransport av felt storvilt

- Motorferdsel på bakken bør skje på eksisterande vegar og traktorvegar.
- Bruk av helikopter til transport av felt vilt er lite ønskeleg i landskapsvernområdet. Slik transport er søknadspliktig til kommunen etter Lov om motorferdsel, og kommunen vil føre ein restriktiv praksis. Om det vert

gjeve løyve frå kommunen , må det skildre kor mange landingar (hiv) og kva lokalitetar det gjeld, og kor mange turar t/r lokalitet. Ein bør på førehand varsle Statens naturoppsyn om transporten

- Motorferdsel på grusvegen inn til Murabotn er ikkje underlagt særskilte restriksjonar etter vernereglane, men grunneigarane sine restriksjonar på motorferdsel for dei utan bruksrett bør halde fram.
- Motorferdsel i samband med drift og vedlikehald av energi- og kraftanlegg skal haldast på lågast mogleg nivå. Dersom det ligg til rette for det, skal den motoriserte ferdsla samordnast med andre brukarar i området.
- Motorisert ferdsel i samband med akutt utfall skal meldast til forvaltingsstyresmakta/Statens naturoppsyn så raskt som råd.
- Motorferdsel i samband med dette skal skje i samsvar med motorferdselslova. Dersom motorferdsel er påkravd i samband med akutt utfall, kan melding om motorferdsel sendast forvaltingsstyresmakta i etterkant.

Forskriftsreferanse:

§ 4.Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unnatak frå reglane når formålet med vernet krev det, for vitskaplege granskingar, for arbeid av vesentleg samfunnsmessig verdi, eller i andre særlege tilfelle når dette ikkje er i strid med verneformålet.

Naturmangfaldlova § 48 har avløyst dei generelle dispensasjonsreglane i kvar enkelt verneforskrift.

§ 5.Forvaltningsplan

Forvaltningsstyresmakta kan setje i verk tiltak for å fremje formålet med vernet. Det skal utarbeidast ein forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon m.m. Forvaltningsplanen skal godkjennast av Miljødirektoratet.

§ 6.Forvaltningsmynde

Miljødirektoratet fastset kven som er forvaltningsstyresmakt for verneforskrifta.

§ 7.Rådgivande utval

Forvaltningsstyresmakta kan opprette eit rådgivande utval for forvaltning av landskapsvernområdet.

§ 8.Iverksetting

Denne forskrifta trer i kraft straks.